

Goda råd från Brandskyddsföreningen

Vedeldning

När du eldar med ved finns det många saker att tänka på. Veden måste vara torr och kapad i lagom stora bitar. Både panna och rökkanaler måste vara anpassade för vedeldning. Följ våra goda råd så minskar risken för sotbrand.

Elda på rätt sätt

- Använd torr ved i lämplig storlek.
- Starta snabbt.
- Rätt mängd förbränningsluft gör att elden brinner med klara och livliga lågor.
- Kontrollera röken. Den ska vara klar och genomskinlig, inte svart.
- Kontrollera rögastemperaturen, max 350°C.
- Lägg sot och aska i en plåthink med lock.
- Pyrelta inte.

Torr och lagom stor ved

Veden ska vara torr. Den bör vara lagrad minst ett år torrt och luftigt, inte under en presenning. Den ska också vara kapad i lämplig längd och kluven. Vid upptändning krävs tändved, det vill säga stickor och tunnare vedträn.

Snabb – inte kraftig uppeldning

Starta snabbt. När du tänder en kall panna är det svårt att helt undvika rök och utsläpp av miljöskadliga ämnen. Minska problemet genom att få pannan varm så fort som möjligt. Papper samt rikligt med torr, finkluven ved är viktigt. Först när tändveden brinner ordentligt ska du lägga på grövre vedträn. Veden ska passa till pannans vedmagasin. För korta vedträn gör att mer miljöskadliga ämnen släpps ut. Ett nytt vedinlägg ska göras först när det bildats en ordentlig glödhög.

Elden behöver förbränningsluft

För att elden ska brinna krävs det förbränningsluft till eldstaden. Även om det finns luftinsläpp kan det vara svårt att få drag i skorstenen om eldstaden inte använts under en längre tid. Det kan underlätta att ha ett fönster på glänt tills dess att elden har tagit sig ordentligt. När du eldar i pannan bör du göra det rejält och med rätt mängd förbränningsluft. På en del nyare pannor finns avancerade reglersystem med lambdasond och O₂-styrning. Lambdasonden justerar automatiskt förbränningsluften under eldningen. Bränslet brinner då optimalt och utsläppen minimeras.

Högst 3 kilo ved i timmen

De flesta lokaleldstäder är avsedda att elda högst 3 kilo normaltorr ved i timmen. Om du eldar mer ved kommer rögkasttemperaturen att bli farligt hög och det kan medföra brand. Kontrollera skötselansvisningen för att få besked om rätt mängd bränsle för respektive eldstad. Om uppgiften saknas, kontakta tillverkaren för besked.

Kontrollera rögkasttemperaturen

Alltför heta rökgaser kan skada murade skorstenar eller förstöra isoleringen på stålörsskorstenar. Speciellt stor är risken när en kall skorsten värms upp kraftigt och snabbt. Många pannor är konstruerade för oljeeldning. Eldar du med ved i en sådan panna kan rögkasttemperaturen nå 600 grader. Inga skorstenar är gjorda för så höga temperaturer. De flesta rökkanaler är konstruerade för en rögkasttemperatur på högst 350 grader. Du måste därför kontrollera hur hög rögkasttemperaturen är. En del anläggningar har en termometer i rökkanalen. Om det saknas kan den köpas från installatören. Ett annat sätt att kontrollera brandrisken är att mäta yttemperaturen på skorstenen i bjälklaget. Understiger temperaturen 60 grader är det ingen risk för överhettning.

Askkan kan starta en brand

En vanlig brandorsak är slarvig askhantering. Sot och aska ska förvaras i en plåtburk med tätt lock. Det kan finnas glödrester kvar i askan i flera dygn, därför måste askhinken stå på ett obrännbart material.

Skorstenen ska inte ryka

När det är varmt ute ska du bara se ett daller i luften ovanför skorstenen. Den enda gången skorstenen ska ryka är när det är kallt ute. Då bildas en vit rök som består av vattenånga, på samma sätt som det ryker ur munnen om du är ute i minusgrader. Gul eller grå rök betyder dålig panna eller felaktig eldning, till exempel för lite lufttillförsel eller skräpved.

Pyrelida inte, då bildas tjära

Det finns ingen anledning att strypa förbränningsluften så att elden bara ligger och pyr, så kallad pyrelidning. Det för bara med sig mycket sot och tjära i skorstenen

och röken stör grannarna. Det blir inte heller någon energibesparing att elda på det sättet. Risken för en sotbrand i skorstenen är dessutom stor.

Elda inte skräp

Det är inte tillåtet att elda plast eller hushållsavfall, målade eller tryckimpregnerade brädor eller annat brännbart avfall i en villapanna. Det ger ohälsosam, irriterande och miljöstörande rök.

Sotning och brandskydds kontroll

Med mycket sot i rökkanalerna, på grund av dålig förbränning eller pyrelidning, finns risk för sotbrand i skorstenen.

Då blir temperaturen i skorstenen lätt 1 000 grader, vilket kan leda till överhettning och brand i huset. För att minska risken för sotbrand behöver skorsten och eldstad sotas med regelbundna perioder. Enligt lagen om skydd mot olyckor är alla skyldiga att låta skorstensfejaren sota och utföra en kontroll av brandskyddet enligt de frister som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bestämmer. Kommunen beslutar om fristerna för sotning och taxorna. I samband med sotningen görs en enklare kontroll av brandskyddet.

Sotbrand

Om sotbrand uppstår i skorstenen, gör så här:

1. Stäng alla luckor på eldstaden.
2. Ring 112.
3. Kontrollera hela tiden skorstenen i hela dess längd speciellt vid bjälklagsgenomgångarna, på vinden samt taket.
4. Ring sotningsdistriktet och beställ en besiktning av skorstenen.

Andra vanliga brandorsaker är förstörd isolering på rörskorstenar, otäta skorstenar eller att gnistor från skorstenen blåser in under trasiga tegelpannor.

Mer information finner du på Skorstensfejarmästarnas Riksförbund, skorstensfejare.se, Energimyndigheten, energimyndigheten.se och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, msb.se

